Lietas Nr. C30566813
Lietas arhīva Nr. C-2091-14/5

SPRIEDUMS
Latvijas Republikas vārdā

2014.gada 3.martā

Rīgas pilsētas Vidzemes priekšpilsētas tiesa

šādā sastāvā: tiesnese I.Rūķe

ar sekretāru R.Merķi,

piedaloties prasītājas pārstāvei /pers. A/

atbildētājam /pers. B/,

izskatīja atklātā tiesas sēdē Rīgā, Abrenes ielā 3, 2014. gada 17. februārī civillietu Studiju un zinātnes administrācijas maza apmēra prasībā pret /pers. B/ par parāda piedziņu, un

konstatēja:

2013.gada 22.jūlijā Studiju un zinātnes administrācija (turpmāk tekstā –prasītājs) cēlusi prasību pret /pers. B/ (turpmāk tekstā – atbildētājs) par studiju kredīta no valsts budžeta līdzekļiem, kredīta procentu un līgumsoda piedziņu.

Prasības pieteikumā norādīts, ka 2001.gada 1.martā prasītājs un atbildētājs noslēdza Līgumu ar mērķi, lai segtu maksu par atbildētāja studijām augstskolā un izsniedza studiju kredītu no valsts budžeta līdzekļiem Ls 765,00 apmērā. Saskaņā ar Līguma 3.1.apakšpunktu un Ministru Kabineta 2001.gada 29.maija noteikumu Nr. 219 "Kārtība kādā tiek piešķirts, atmaksāts un dzēsts studiju kredīts no valsts līdzekļiem" 30.2. apakšpunktā un 33.^{1} punktā noteikto, kredīta atmaksa jāsāk ar divpadsmito mēnesi pēc attiecīgās studiju programmas pabeigšanas un katru mēnesi ir jāmaksā viena divpadsmitā daļa no attiecīgajā gadā noteiktās summas. Saskaņā ar Līguma 3.3.1. apakšpunktu atbildētājam kredīta pamatsummas atmaksa bija jāuzsāk 2003.gada 20.maijā un pilns norēķins jāveic līdz 2013.gada 19.maijam. Saskaņā ar Līguma 3.3.2. apakšpunktu atbildētājam katru mēnesi bija pienākums maksāt vienu divpadsmito daļu no attiecīgajā gadā noteiktās summas. Vienā atmaksas gadā atmaksājamās summas apmērs bija Ls 76.56, vienā mēnesī atmaksājamās studiju pamatsummas apmērs – Ls 6.38.

Atbildētājs pēc studiju pabeigšanas neizpildīja Līguma 4.2.2.apakšpunktā noteikto pienākumu un nekavējoties, bet ne vēlāk kā 10 dienu laikā nepaziņoja prasītājam par studiju pabeigšanu. Prasītājs 2002.gada 5.augustā saņēma augstskolas 2002.gada 2.augusta pārskatu par studiju kredīta izmaksu pārtraukšanu studentiem, kuri ir pabeiguši studijas. Pārskatā tika iekļauta informācija, ka 2002.gada 19.jūnijā atbildētājs ir eksmatrikulēts no augstskolas.

Pamatojoties uz augstskolas pārskatā iekļauto informāciju par atbildētāja eksmatrikulāciju no augstskolas, 2002.gada 6.decembrī prasītājs atbildētājam nosūtīja vēstuli Nr.1-14/3768 ,,Par studiju kredīta atmaksām", pielikumā pievienojot studiju kredīta pamatsummas un kredīta procentu desmit gadu atmaksas grafiku divos eksemplāros, aicinot atbildētāju parakstīt vienu atmaksas grafika eksemplāru, iesniegt to prasītājam un uzsākt studiju kredīta pamatsummas un procentu atmaksu.

Atbildētāja parakstīja studiju kredīta desmit gadu atmaksas grafiku, atzīstot studiju kredīta pamatsummas, kredīta procentu atmaksas kārtību un aprēķinu. Atbildētāja studiju kredīta atmaksu uzsāka 2003.gada 11.jūnijā, bet veica neregulārus maksājumus tikai līdz 2007.gada 30.martam, līdz ar ko izveidojās parāds.

2004.gada 9.janvarī prasītājs nosūtīja atbildētājam vēstuli Nr.1-14/472, kurā informēja atbildētāju par prasītāja konta maiņu Valsts kasē un parāda summu Ls 7,66 apmērā.

Ņemot vērā, ka atbildētājs 2003.gada 11.jūlijā veica pirmo maksājumu, bet neturpināja maksājumus saskaņā ar atmaksas grafiku, 2006.gada 6.aprīlī prasītājs atbildētājam nosūtīja brīdinājumu Nr.1-14/3847/B. Brīdinājumu atbildētājs saņēma 2006.gada 8.aprīlī un parāda summas atmaksu atsāka 2006.gada 8.maijā.

2006.gada 9.jūnijā atbildētājs atkārtoti parakstīja studiju kredīta desmit gadu atmaksas grafiku, atzīstot studiju kredīta pamatsummas, kredītu procentu atmaksas kārtību un aprēķinu. Prasītājs bija informēts un atzina, ka studiju kredīta parāda summa 2006.gada 9.jūnijā kopā ar procentiem un līgumsodu bija Ls 9.83.

Informējot atbildētāju par studiju kredīta saistībām iemaksāto un parāda summu, laika periodā no 2006.gada 21.decembra līdz 2012.gada 22.novembrim, prasītājs atbildētājam nosūtīja septiņas informatīvas vēstules.

Līdz prasības pieteikuma iesniegšanai tiesā atbildētājs studiju kredīta, kredīta procentu un līgumsoda atmaksai kopā ir pārskaitījis Ls 701,29 (pirmais maksājums tika veikts 2003.gada 11.jūnijā, pēdējais 2007.gada 30.martā). Saskaņā ar Līguma 3.6.1.apakšpunktu no atbildētāja iemaksātajām summām kā pirmais tika dzēsts saskaņā ar Līguma 6.1.1.apakšpunktu un MK Noteikumu Nr.219 33.3 punktu aprēķinātais līgumsods Ls 139,91 apmērā. Kā otrais saskaņā ar Līguma 3.6.2.apakšpunktu tika dzēsts procentu parāds par studiju kredītu lietošanu Ls 146,59 apmērā. Pēc līgumsoda un procentu atmaksas saskaņā ar Līguma 3.6.3.apakšpunktu Ls 414,70 tika novirzīti studiju kredīta pamatsummas segšanai.

Ņemot vērā, ka atbildētājs neizpildīja Līguma 3.3.1.apakšpunktā noteikto pienākumu -atmaksāt studiju kredīta pamatsummu un procentus desmit gadu laikā, katru gadu atmaksājot vienu desmito daļu no kopējās kredīta pamatsummas un kredīta procentus, prasītājs 2013.gada 3.jūnijā nosūtīja atbildētājam paziņojumu Nr.1-14/1371/B ,,PAZIŅOJUMS par līguma izbeigšanu sakarā ar termiņa notecējumu". Paziņojumu atbildētājs saņēma 2013.gada 13.jūnijā, bet līdz prasības pieteikuma iesniegšanas dienai atbildētājs nav samaksājis studiju kredīta parāda summu Ls 1014,45 apmērā.

Prasītājs uzskata, ka ir izpildījis visas savas Līgumā noteiktās saistības pieejamo cilvēkresursu un finanšu resursu ietvaros, izsniedzot atbildētājai studiju kredītu no valsts budžeta līdzekļiem saskaņā ar Līguma noteikumiem un desmit gadu laikā rakstiski informējot atbildētāju par neizpildītajām saistībām, kā arī piedāvājot iespēju pakāpeniski segt parāda summu, bet atbildētājs nav izpildījis prasītāja nosūtītajās vēstulēs norādītos prasījumus.

Pamatojoties uz 1999.gada 9.marta MK noteikumu Nr.86 ,,Studiju kreditēšanas noteikumi" 17., 33.punktu, MK noteikumu Nr.219 9., 16.punktu, 30.2.apakšpunktu, 33.^{1}, 33.^{3}, 33.^{6} punktu, Civillikuma 1574., 1587., 1717., 1720., 1756., 1943.pantu un Civilprocesa likuma 1.pantu un 127.panta pirmo daļu, prasītājs lūdz tiesu:

- piedzīt no atbildētāja par labu prasītājam parāda summu Ls 1169,92 apmērā, tai skaitā, kredīta pamatsummu Ls 350,30 apmērā, kredīta procentus Ls 40,41 apmērā, līgumsodu Ls 623,74 apmērā, kā arī tiesas izdevumus Ls 155,47, tai skaitā, valsts nodevu Ls 152,17 un ar lietas izskatīšanu saistītos izdevumus Ls 3,30.

2013.gada 30.jūlijā atbildētājam saskaņā ar Civilprocesa likuma 250.^{21}panta pirmo daļu vienlaikus ar prasības pieteikuma un tam pievienoto dokumentu norakstiem nosūtīta paskaidrojuma veidlapa, nosakot termiņu paskaidrojumu sniegšanai līdz 2013.gada 30.augustam.

2013.gada 30.augustā saņemti atbildētāja paskaidrojumi, kuros norādīts, ka atzīst galveno parādu, nolīgtos procentus, tiesas izdevumus, bet līgumsodu atzīst tikai 10% apmērām, norādot, ka no 2014.gada janvāra stājušies spēkā grozījumu likumdošanā, kas nosaka ka līgumsoda summa nedrīkst pārsniegt 10% no aizdevuma pamatsummas.

Tiesas sēdē prasītāja pārstāve prasību uzturēja uz prasības pieteikumā norādītā pamata un apstākļiem, papildus norādīja, ka izmaiņas Civillikumā par līgumsoda apmēru attiecināmas uz tiem līgumiem, kas slēgti pēc 2014.gada 1.janvāra.

Atbildētājs prasību atzina daļēji un uzturēja paskaidrojumā norādīto argumentu.

Tiesa, noklausījusies pušu paskaidrojumus un izvērtējusi civillietas materiālus, atzīst, ka prasība ir pamatota un apmierināma pilnībā.

Ar lietas materiāliem pievienoto Studiju kredīta līgumu Nr.03162 un 2001.gada 7.novembra grozījumiem Studiju kredīta līgumā pierādīts, ka 2001.gada 1.martā starp prasītāju un atbildētāju /pers. B/ noslēgts līgums, saskaņā ar kuru prasītājs atbildētājam izsniedza studiju kredītu no valsts budžeta līdzekļiem Ls 765 apmērā gadā.

No lietas materiāliem pievienotā izraksta no Rīgas Stradiņa universitātes 2002.gada 25.jūlija pārskata par augstskolas studentiem, kuriem pārtraukts studiju kredīts redzams, ka atbildētājs 2002.gada 19.jūnijā no studējošos saraksta izslēgts.

Kopējā pārskaitītā studiju kredīta summa atbildētājam sastāda Ls 765, ko apliecina lietas materiāliem pievienotie maksājuma uzdevumi un izraksti no maksājuma uzdevumu pielikumiem.

2002.gada 6.decembrī atbildētājs parakstīja studiju kredīta desmit gadu atmaksas grafiku, atzīstot studiju kredīta pamatsummas, procentu atmaksas kārtību un aprēķinu.

Saskaņā ar Studiju kredīta līguma Nr.03162 3.2.1.punktu procentus par kredītu aprēķina, sākot ar trešo mēnesi pēc studiju pārtraukšanas vai ar divpadsmito mēnesi pēc studiju pabeigšanas, piemērojot piecu procentu likmi gadā un pieņemot, ka gadā ir 360 dienas. Procenti tiek aprēķināti par kredīta neatmaksāto pamatsummu, atbilstoši faktiskajam kredīta izmantošanas kalendāro dienu skaitam, ieskaitot kredīta izmaksas un galīgās atmaksas dienas.

Saskaņā ar Studiju kredīta līguma Nr.03162 3.3.1.punktu kredīta ņēmējam ir pienākums parakstīt kredīta atmaksāšanas grafiku un uzsākt kredīta pamatsummas un procentu atmaksāšanu ne vēlāk kā trešajā mēnesī pēc studiju pārtraukšanas vai 12.mēnesī pēc studiju pabeigšanas, bet pilnu norēķinu veikt ne vēlāk kā desmit gadu laikā no kredīta pamatsummas atmaksas uzsākšanas brīža, katru gadu atmaksājot vienu desmito daļu no kopējās kredīta pamatsummas un kredīta procentus.

Savukārt Studiju kredīta līguma Nr. 03162 3.3.2.punkts nosaka, ka kredīta ņēmējs atmaksā kredīta pamatsummu un procentus, iemaksājot katru mēnesi vienu divpadsmito daļu no attiecīgajā atmaksāšanas gadā noteiktās summas. Iemaksas par katru kalendāro mēnesi jāizdara līdz nākošā mēneša 10.datumam. Vienlaicīgi ar kredīta pamatsummas atmaksu kredīta ņēmējs samaksā par katru kalendāro mēnesi aprēķinātos procentus.

Atbildētājs studiju kredīta atmaksu uzsācis 2003.gada 11.jūnijā, bet neregulārus maksājumus veica tikai līdz 2007.gada 30. martam, līdz ar to izveidojās parāda summa.

2006.gada 9.jūnijā atbildētājs atkārtoti parakstījis studiju kredīta desmit gadu atmaksas grafiku, atzīstot studiju kredīta pamatsummas, procentu atmaksas kārtību un aprēķinu.

Laika posmā no 2004.gada 9.janvāra līdz 2013.gada 3.jūnijam prasītājs atbildētājam nosūtījis dažāda satura vēstules par studiju kredīta atmaksu un parādsaistībām (lietas lapa 37-50**).**

2013.gada 3.jūnijā prasītājs nosūtījis atbildētājam pēdējo vēstuli par līguma izbeigšanu ar termiņa notecējumu, norādot gan pamatsummas, gan procentu, gan līgumsoda apmēru(lietas lapa 50).

Saskaņā ar Civillikuma 1587.pantu tiesīgi noslēgts līgums uzliek līdzējam pienākumu izpildīt apsolīto, un ne darījuma sevišķais smagums, ne arī vēlāk radušās izpildīšanas grūtības nedod vienai pusei tiesību atkāpties no līguma, kaut arī atlīdzinot otrai zaudējumus.

Civillikuma 1756.pants nosaka, ka pienākums maksāt procentus pamatojas vai nu uz tiesisku darījumu, vai uz likumu. Civillikuma 1765.panta pirmajā daļā noteikts, ka procentu apmērs cieši jānosaka aktā vai darījumā. Ja tas nav darīts, kā arī tajā gadījumā, ja likums nosaka aprēķināt likumiskos procentus, tas ir, seši procentu no simta gadā.

Lietā nav iesniegti pierādījumi tam, ka atbildētājs nebūtu saņēmusi prasītāja sniegtos pakalpojumus.

Prasītājs savas pielīgtās saistības ir izpildījis, savukārt atbildētājs savas saistības nav izpildījis, proti, nav veicis maksājumus līgumā un atmaksas grafikā noteiktajā kārtībā, līdz ar ko iekrājis pamatparādu Ls 350.30 apmērā un kredīta procentu parādu Ls 40,41 apmērā.

Saskaņā ar Civillikuma 1716.pantu līgumsods ir pametums, ko kāda persona uzņemas ciest sakarā ar savu saistību, tajā gadījumā, ja viņa šo saistību neizpildītu, bet Civillikuma 1720.pants nosaka, ka kreditors var prasīt kā līgumsodu, tā arī līguma izpildīšanu, ja līgumsods bijis norunāts ne tik daudz par neizpildīšanu vispār, kā par neizpildīšanu īstā laikā.

Studiju kredīta līguma 6.1.1.punkts nosaka, ka ja kredīta ņēmējs nokavē šajā līgumā noteiktos kredīta procentu vai pamatsummas atmaksas termiņus vai neievēro to apmērus, tad prasītājs ir tiesīgs uzlikt kredīta ņēmējam līgumsodu 0,1 % apmērā no nokavētā maksājuma summas par katra maksājuma katru nokavējuma dienu.

2001.gada 29.maija Ministru Kabineta noteikumu Nr.219 „Kārtība, kādā tiek piešķirts, atmaksāts un dzēsts studiju kredīts no valsts budžeta līdzekļiem" 33.6punktu, līgumsoda apmērs, ko piedzen no kredīta ņēmēja par kredītlīgumā noteikto saistību neizpildi, nepārsniedz 100 procentus no izsniegtās kredīta summas.

Pārbaudot līgumsoda aprēķinu, tiesa atzīst, ka prasītāja līgumsoda aprēķins atbilst līguma un normatīvo aktu noteikumiem par laika periodu no 2008.gada 11. novembra līdz 2013.gada 19.maijam Ls 623,74 apmērā. Novērtējot līgumsoda apmēru attiecībā pret pamatparādu, tiesa neatzīst to par pārmērīgu lielu un netaisnīgu attiecībā pret atbildētāju kā patērētāju, turklāt ievērojot laika periodu, kādā tas izveidojies un atbildētāja iespējas vienoties ar prasītāju par parāda pakāpenisku samaksu. Līdz ar to tiesa nesaskata pamatu tā samazināšanai vai parādnieka atsvabināšanai no pienākuma to maksāt atbilstoši Civillikuma 1724.^{1}panta nosacījumiem. Tādjādi tiesa atzīst par pamatotu no atbildētājas par labu prasītājam piedzīt līgumsodu Ls 623,74 apmērā.

Tiesai nav pamata apšaubīt prasītāja norādīto atbildētājs parāda summas apmēru, kā arī tiesai nav pamata apšaubīt parāda esamību, jo saskaņā ar Civillikuma 1838.pantu samaksas izdarīšanas fakts jāpierāda tam, kas to apgalvo, līdz ar to tiesa atzīst par pamatotu no atbildētāja par labu prasītājam piedzīt kredīta pamatsummu Ls 350,30 apmērā, kredīta procentus Ls 40,41 un līgumsodu Ls 623,74 apmērā, kopā Ls 1014,45, kas atbilst EUR 1443,44,.

Tiesa noraida atbildētāja argumentu par līgumsodu ierobežojumu 10 % apmērā.

Saskaņā ar 19.12.2013. Grozījumu likumā „Par atjaunotā Latvijas Republikas 1937.gada Civillikuma saistību tiesību daļas spēkā stāšanās laiku un piemērošanas kārtību" 21.pantu, līgumiem, kuri noslēgti līdz 2013.gada 31.decembrim un kuros ietverts pienākums maksāt līgumsodu, ja šo līgumu darbība turpinās pēc 2014.gada 1.janvāra un līdz 2014.gada 31.decembrim par tiem nav celta prasība tiesā, ar 2015.gada 1.janvāri ir piemērojami grozījumi Civillikuma 1716., 1717. un 1722.pantā par līgumsoda noteikumiem un grozījumi Civillikuma 1843.pantā par parāda samaksas kārtību.

Līdz ar to līgumsoda ierobežojums 10% apmērā nav attiecināms un konkrēto tiesisko attiecību.

Bez tam, saskaņā ar Civilprocesa likuma 41.pantu no atbildētājas prasītāja labā piedzenami tiesas izdevumi - valsts nodeva par prasības iesniegšanu tiesā 152,17 apmērā, un ar lietas izskatīšanu, t.i. ar prasības pieteikuma un tiesas pavēstu izsniegšanu saistītie izdevumi Ls 3,30 apmērā, kopā Ls 155,47, kas atbilst EUR 221,21.

Saskaņā ar Civilprocesa likuma 204.^{1} pantu atbildētājam nosakāms 10 dienu termiņš sprieduma labprātīgai izpildei. Minētais termiņš skaitāms no sprieduma spēkā stāšanās dienas.

Saskaņā ar Civilprocesa likuma 41.panta pirmo daļu, 8., 97., 195., 204.^{1} pantu, tiesa

nosprieda:

apmierināt Studiju un zinātnes administrācijas prasību pret /pers. B/ par parāda piedziņu.

Piedzīt no /pers. B/, personas kods /personas kods/, par labu Studiju un zinātnes administrācijai, reģistrācijas Nr.90000737795, kredīta pamatsummu Ls 350.30, kredīta procentus Ls 40.41, līgumsodu Ls 623,74, kopā EUR 1443,44, un piedzīt tiesas izdevumus EUR 221,21, pavisam kopā EUR 1664,65 (viens tūkstotis seši simti sešdesmit četrus *euro* un 92 centus), samaksu veicot Studiju un zinātnes administrācijas Valsts kases kontā Nr.LV61TREL2150174010000, kods TRELLV22, maksājuma mērķis – tiesas izdevumiem- ieņēmuma kods:2519, kredīta atmaksai - ieņēmuma kods: F40311120.

Noteikt /Pers.B/termiņu sprieduma labprātīgai izpildei 10 (desmit) dienas, termiņu skaitot no sprieduma spēkā stāšanās dienas.

Spriedumu var pārsūdzēt Rīgas apgabaltiesā 20 dienu laikā no sprieduma sastādīšanas dienas 2014.gada 3.marta, iesniedzot apelācijas sūdzību Rīgas pilsētas Vidzemes priekšpilsētas tiesā.

Tiesnese I.Rūķe